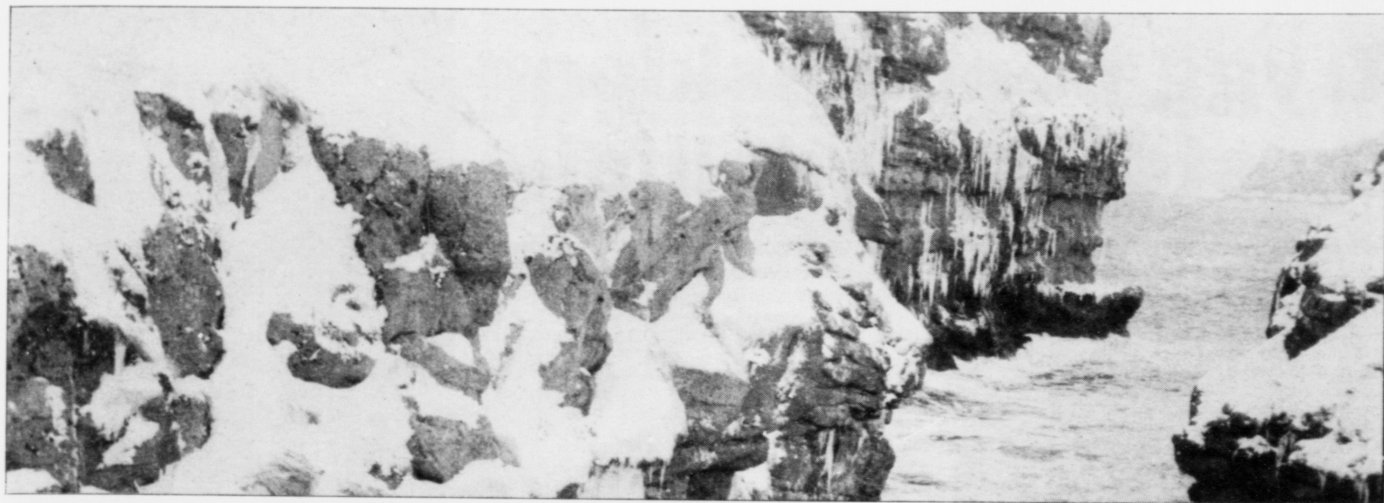

VEGGJAGRØS

Yrkingar
Heðin M. Klein

Veggjagrøs er vakurt savnandi heiti fyri hesar yrkingar.

Tey, sum minnst teir gomlu grótveggjar, siggja myndina livandi fyri sær. Eitt sindur av modnum bosi ella dusti í veggjarholum hevur givið nøkrum stráum livilíkindi.

Um helmingurin av yrkingunum er yrktur við íblásti av upplivingum frá barnárunum ella rættari bygðanáttúruni.

Hesar yrkingar bera heiti sum: Grasrót, Vinir (um veðrið), Sama suðið, Sprett og følna, Undur og Summarátt. Sum inngangur er henda yrkingin sett:

JANUAR Strikamynd

Her standa nakrar hómliur
Og raða berar
Og bitnar upp
Úr rummiskum kava
Og allastaðni um tær
Dygst framvið
Seyðaspor umskarast
Ferð eftir ferð
Í hvítari verð
Úr fjøru á veg
Í fjøru á veg
Á veg úr fjøru
Í fjøru

Av hesum yrkingum er helvtin beinleiðis viðgjørd barnaminni, t.d. Várgonga og Barn. Í Barn minnst hann aftur, at alt, sum hann hoyrdi um: Snjóhvíta ella Betlehems fløtur, hendi júst í hansara bygd; »Man Várhara nakrastaðni/ Hava nærri verið enn her/ Har hann var áðrenn verðin var til/ Tá í andi hansara sum øll munnu vita Sveimaði yvir Djúpunum úti fyri/ Har sonur hansara seinni skuldi ganga/ Sum altartalvan í kirkjuni visir...«

Ein kann nú undrast á, at bygðirnar rúmdu so mong-

um ymiskum lyndum sum tær gjørdur. Eitt dømi um at so var, er henda yrkingin;

Sjúður bóndi

Abbar mínir
Javnaldrar hansara
Nevndu hann Sjúð á Fløtti
Teimum yngru vóru
Og børnunum við
Vart tú Sjúð bóndi

Bóndanavnið var ikki mið í látri og brosandí spei Tú sum seldi jørðina Títt ríki var ikki av jarðar-bókum Kærari var tær katturin Enn snóræplar Betri var tær kenningin Enn stik og garðar Hin ljúvliga lóta Hattleysur um í bygdini Kempu vaksin Berur tín veldigi skalli Góðsliga glotti Títt eina eyga Granna stevna Granna klandur Átti teg hvørki

Einhyrnigur í bygdini Yvirborin Men ongantið burtur í mongdini Ongantið útlagin rættuliga Fólka eydna Barna tokki Kólnaðu aldrin Har tú gekst tínar egnu leiðir Sníðtroddi allar gøtur Í einingi í túflum í stillum og kanska Ikki heilt øssumaldrur; »Signaður veri«

Hesar yrkingar bera ikki dām av longslí eftir eini farnari tíð. Tær lýsa sítt evni væl og verða steinar í Heðins hugsan um mannalívið og verða hansara poetiski málbúni. William segði, at bara hann blundaði, oysti allur hansara barnaheimur fram fyri hann sum ein ótømandi kelda. Enn kann

tað sigast um øll okkara skrivandi, at tey tora at fara aftur til barnaheimin og har fáa eitt fótastí.

Hetta er fjórða yrkingasavnið hjá Heðini. Hansara fyrsta savn, »Væmingar og vaggandi gjálv«, kom í 1969. Hini bæði komu við kortum millumbili, »Strandvarp« í 1983 og »Ljóðsins ljós« í 1985.

Í tí seinna savninum hevur hann yrkingar frá Reykjavík, Óslo, Fjóni og Grønlandi, og í hesum savninum er tað, »Á træbrúgvunum í Nuuk«, sum umboðar henda títtin. Sjónlig slóð eftir sambandinum, vit hava havt til hini Norðurlondini tey seinnu árin.

Kvart øld er liðin, síðan fyrsta savnið, um 100 yrkingar.

Heðin byrjaði tíðliga at yrkja og var 19 ár, tá fyrsta savnið kom út, men longu tá gróv hann so djúpt, at sama góða skaldavætan setir í brunnin enn.

Nú tú lesur allar aftur, sært tú ferð eftir ferð samanhingin, men tær nýggju eru frískar og nýskaptar.

Fyrst eg læs »Veggjagrøs« helt eg, at skaldar-búin læt teg nú siggja meira beinleiðis inn í nakna bóðskapin ella sannleikan í yrkingini, tó hesin bóðskapur ikki var ósmiliga nakin. Tað var kanska serliga yrkingin »Tá neyðin er størst«, sum fekk hesa hugsan fram, men at enda við einum slíkum útsagni, og viðhvørt óvæntað, er honum ikki so ólíkt.

Sjálvandi kann henda yrkingin lesast, sum var hon skrivað til okkara núverandi kreppustøðu, men hon hevur skyldkonur í øllum hinum søvnunum, og fevnir um stöðuna á jarðarknøttinum í dag og eisini manna-

lívið sum heild.

Her leggur hann alla áherðslu á neyðina og far okkum at støðga á her, endan á orðatakinum »Næst« stríkar hann. Eisini her vil hann siga nakað, ið valla sigst, men hann fær víst á tað.

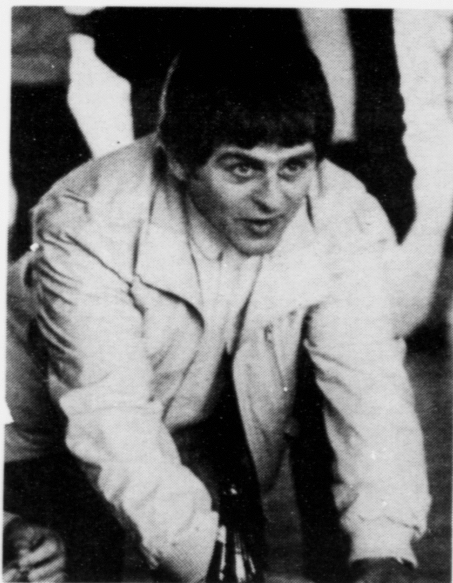
Allur poesiur er kanska júst frásøgn og lýsing av tí ósiguliga í lívinum. Um lívins bráða skift. Andsøgnina, sum lívið ber í sjálvum sær, ið ikki er andsøgn, tá ið saman um kemur. Fær tú eyga á heildina eitt eygnabljunk.

Í yrkingini »Í millum« (Ljóðsins ljós) verður spurningurin hangandi, hvat er millum ymiskt, og tú kundi hildið áfram til dómadag at sagt millum hetta og hatta (»millum Pontius og Pilatus«), men hann endar við: millum svikini/ liggur opin og óvardur/ kærleiki okkara/ opin og óvardur«.

Veggjagrøs hava nakrar yrkingar, sum eru sprotnar úr sama jørðildi. »Áðrenn« er uppremsan eins og »Í millum« og kundi eisini hildið áfram við sínum »áðrenn«. Ja, hvat var áðrenn eggdið. Svárið er ikki til, ella kanska hetta er júst einasta svar, ið gevst. Hønan! Ja, og so eggdið.

Ein onnur er »Í meðan«, ið byrjar við »Nú ið tú flýtur í fráveruni/ Nú ið tú dregur á hvørki«, og í »Livandi deyður« gevur hann hesum ófrásigandi millumbilum meiri hold og fær enda við einum enda, ið kortini vendir sær við. »So tann deyði fær sagt tær frá/ At nú er hann livandi/ Nú er hann livandi/ deyður«.

Formurin í savninum er mest sum hin sami trygggi og knappi frásøguhátturin. Nú byrjar hann hvørja nýggja reglu við stórum og gevur

harvið setninginum virði av sersætningi, og viðhvørt byrjar hann eisini við stórum mitt inni á regluni, tað er helst, tá ið hann metir meinigina ikki vera nóg sterka at standa fyri seg sjálva. Hoyrir meira upp í hitt fremra. Í »Ljóðsins ljós« setir hann eitt punktum í tilíkkum førur.

Hin sami vakri málbúin, nú kanska uttan serstøk orð og orðasamansetningar, ið tú støðgaði við, og sum við sjáldsomum smásteinum, mátti taka upp í hondina.

»Væmingar og vaggandi gjálv« kann sum heiti enn fevna um allar hansara yrkingar, men nógv legst eisini í tað knappa og bera »Veggjagrøs«.

Tá neyðin er størst
Tá neyðin er størst
Er hjálpin
Fyri vestan sól
Og mána

Neyðin er meira
Enn alt sum er
Tægast hvørki
Baktalast ei
Neyðin í neyðini Neyðin
Tann nakna Skorin
Í holdið Skorin
Í bein

Tá neyðin er størst
Er hjálpin
Langt av landi
Skotin

Steinbjørn B. Jacobsen